

ŞİRKETLERE AYNİ SERMAYE KONULMASI VE VERGİLEME

Bilindiği gibi, ticaret Őirketleri; kollektif, komandit, anonim, limited, kooperatif Őirketlerden ibarettir ve tüzel kiŐiliđe haizdirler. Şirketlerin kuruluş sözleşmesinde öngörülen amaçlarını gerçekteŐirmelerinde ortaklarınca konulacak sermayeye ihtiyaçları vardır. ÇeŐitli ekonomik değerler sermaye olarak konulabilir. Bu gün yazımızda sermaye olarak konulabilecek değerleri kısaca belirttikten sonra aynı sermaye ve değerlerin aynı sermaye olarak konulmasının vergileme durumunu ele alacağız.

Sermaye olarak konulabilecek değerler

Kanunda aksine hüküm olmadıkça ticaret Şirketlerine sermaye olarak; para, alacak, kıymetli evrak ve sermaye Şirketlerine ait paylar, Fikri mülkiyet hakları, TaŐınırlar ve her çeŐit taşınmaz, taŐınır ve taşınmazların faydalanma ve kullanma hakları, KiŐisel emek, Ticari itibar, Ticari iŐletmeler, Haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve iŐaretler gibi değerler, Maden ruhsatnameleri ve bunun gibi ekonomik değeri olan diğer haklar, devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer, aynı sermaye olarak konabilir.

Aynı Sermaye

Aynı sermaye konulabilecek malvarlığı unsurları

Üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir. Anonim ve limited Őirketlerde hizmet edimleri, kiŐisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiŐ alacaklar sermaye olamaz.

Değer biçme

Konulan aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmelere ve aylara, Şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkiŐilerce değer biçilir. Değerleme raporunda, uygulanan değerleme yönteminin somut olayın özellikleri bakımından herkes için en adil ve uygun seçim olduğu; sermaye olarak konulan alacakların gerçekliğinin, geçerliğinin ve TTK 342 nci maddeye uygunluğunun belirlendiği, tahsil edilebilirlikleri ile tam değerleri; aynı olarak konulan her varlık karşılığında tahsis edilmesi gereken pay miktarı ile Türk Lirası karŐılıđı, tatmin edici gerekçelerle ve hesap verme ilkesinin icaplarına göre açıklanır. Bu rapora kurucular ve menfaat sahipleri itiraz edebilir. Mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı kesindir.

Sermaye taahhüdü ve ortağın sorumluluğu

Her ortak, usulüne göre düzenlenmiş ve imza edilmiş şirket sözleşmesiyle koymayı taahhüt ettiği sermayeden dolayı şirkete karşı borçludur.

Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede bilirkişi tarafından belirlenen değerleriyle yer alan taşınmazlar tapuya şerh verildiği, fikrî mülkiyet hakları ile diğer değerler, varsa özel sicillerine, bu hüküm uyarınca kaydedildikleri ve taşınırılar güvenilir bir kişiye tevdi edildikleri takdirde aynı sermaye kabul olunur. Özel sicile yapılan kayıt iyi niyeti kaldırır.

Sermaye olarak taşınmaz mülkiyeti veya taşınmaz üzerinde var olan veya kurulacak olan aynı bir hakkın konulması borcunu içeren şirket sözleşmesi hükümleri, resmî şekil aranmaksızın geçerlidir.

Paradan başka ekonomik bir değer veya bir taşınırın sermaye olarak konulmasının borçlanılması hâlinde şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bunlar üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir.

Taşınmaz mülkiyetinin veya diğer aynı bir hakkın sermaye olarak konulması halinde, şirketin bunlar üzerinde tasarruf edebilmesi için tapu siciline tescil gereklidir.

Mülkiyet ve diğer aynı hakların tapu siciline tescili istemi ile diğer sicillere yapılacak tescillerle ilgili bildirimler, ticaret sicili müdürü tarafından, ilgili sicile resen ve hemen yapılır. Şirketin tek taraflı istemde bulunabilme hakkı saklıdır.

Şirket, her ortağın sermaye koyma borcunu yerine getirmesini isteyebileceği ve dava edebileceği gibi, yerine getirmede gecikme sebebiyle uğradığı zararın tazminini de isteyebilir. Tazminat istemi için ihtar şarttır. Şahıs şirketlerinde bu davayı ortaklar da açabilir.

Ortaklarca, sermaye olarak konulması taahhüt edilen hakların korunması için, kurucular tarafından ortaklar aleyhine ihtiyati tedbir istenebilir. Tedbir üzerine açılacak davalar için Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda öngörülen süre ancak şirketin tescil ve ilanı tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Kurucular beyanı

Kurucular tarafından, kuruluşa ilişkin bir beyan imzalanır. Beyan, dürüst bir şekilde bilgi verme ilkesine göre, doğru ve eksiksiz olarak hazırlanır. Beyanda, aynı sermaye konuluyor, bir ayın ya da işletme devralınıyorsa, bunlara verilecek karşılığın uygunluğuna; bu tür sermayenin ve devralmanın gerekliliğine, bunların şirkete olan yararlarına ilişkin belgeli, gerekçeli ve kesin ifadeli açıklamalar yer alır. Ayrıca, şirket tarafından iktisap edilen menkul kıymetlerle, bunların iktisap fiyatları, söz konusu menkul kıymetleri çıkaranların son üç yıllık, gereğinde konsolide finansal tablolarının değerlemelerine ve çözümlenmelerine ilişkin bilgiler, şirketin yüklendiği önemli taahhütler, makina ve benzerleri malların ve herhangi bir aktif değer alımına ilişkin bağlantılar, fiyatlar, komisyonlar ile her türlü borçlar, emsalleriyle karşılaştırılarak, açıklanır. Ayrıca, kuruculara tanınan menfaatler gerekçeleriyle beyanda yer alır.

Aynı Sermaye Konulması ve Vergileme Durumu

Yukarıda şirketlere aynı sermaye olarak konulabilecek varlıkların neler olduğunu kısaca belirtmiştik. Bir ortağın sahibi bulunduğu varlıklarını aynı sermaye olarak şirkete aktarması bu varlıkların elden çıkarılması anlamına gelir.

Varlıkların elden çıkarılması gelir vergisi, kurumlar vergisi, kama değer vergisi ve harçlara konu olabilir. İlgili kanunların tanıdığı istisnalar varsa vergilemeyi ortadan kaldırabilir.

Gelir Vergisi Kanunu

Kanun'un mükerrer 80.nci maddesinin 6.ncı bendinde; "İktisap şekli ne olursa olsun(ivazsız olarak iktisap edilenler hariç)70.nci maddenin (1),(2),(4)ve (7) numaralı bentlerinde yazılı mal ve hakların (gerçek usulde vergiye tabi çiftçilerin zirai istihsalde kullandıkları gayrimenkuller dahil)hakların ,iktisap tarihinden başlayarak beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar(Kooperatiflerin ortaklarına bu sıfatları dolayısıyla tahsis ettikleri gayrimenkuller tahsis tarihinde ortak tarafından satın alınmış sayılır.)değer artış kazancı olarak gelir vergisine tabidir. Ancak doğan kazancın 11.000 lirası gelir vergisinden müstesnadır.

Elden çıkarma deyimi, yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade eder.

Ticari işletmelere ait varlıkların aynı sermaye olarak konulması halinde vergileme ticari kazanç konusundaki hükümlere tabiidir.

Kurumlar Vergisi Kanunu

Kurumlar Vergisi Kanunu'nda aynı sermaye olarak konulan varlıkların vergilenmesinde GVK da olduğu gibi ,süre geçmesi ile istisna sağlanması söz konusu değildir. Ancak, Kanun'un 19.ncu maddesinde yer verilen tam ve kısmi bölünme hallerinde varlıkların aynı sermaye olarak sermaye şirketine devredilmesi durumunda, maddede belirtilen şartlarla, vergileme söz konusu olmayacaktır.

Ayrıca ,menkul kıymet veya taşınmaz ticareti veya kiralanmasıyla uğraşmayan kurumların en az iki yıl süreyle aktiflerinde yer alan taşınmazlar ve iştirak hisseleri, kurucu senetleri, intifa senetleri ve rüçhan hakları satışından doğan kazançların KVK'nun 5.nci maddesi(e) bendindeki şartlarla, % 75 i vergiden istisnadır.

Katma Değer Vergisi

Bir ticaret şirketine aynı sermaye konulması işlemi KDVK yönünden mal veya hakkın teslimi işlemidir. Aynı sermaye koyan ortağın niteliğine göre KDV nin söz konusu olup olmayacağı belirlenebilir.

Aynı sermayeyi koyan kişinin KDV mükellefi olmaması durumunda bu teslim KDV'ne tabi olmayacaktır. Kişinin KDV mükellefi olması durumunda ticari faaliyetler dahilinde gerçekleştirilen aynı sermaye koyma işlemi KDV'ne tabi olacaktır.

Ancak, KVK'nun 19.ncu maddesine göre yapılan bölünme işlemleri KDV den istisna edilmiştir(KDVK Madde 17/4-c).Kurumların en az iki tam yıl süre ile aktifinde bulunan iştirak hisseleri ile taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler KDV den istisnadır(KDVK 17/4-r).Aynı sermaye konulması da satış hükmünde sayılır.

Harçlar Kanunu

Harçlar Kanunu'nun 123.ncü maddesine göre; anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, pay devri, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nevi değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ...harçtan muaftır. Buna göre, sermaye şirketlerine aynı sermaye olarak konulan taşınmazların tapu işlemleri tapu harcından müstesnadır.

Aynı sermayeye değer biçme

Şirketlere aynı sermaye olarak konulan varlıkların değerinin bilinmemesi halinde, ,vergileme söz konusu olduğunda, Vergi Usul Kanunu'nun 267.nci ve Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 27.nci maddesine göre emsal bedeli tespit edilecektir. Kaza mercilerinin re'sen biçtiği değerler emsal bedel yerine geçer.

Şirketlere aynı sermaye olarak konulacak varlıkların değeri, Türk Ticaret Kanunu'nun343.ncü maddesine göre asliye ticaret mahkemelerince, bilirkişiler tayin edilerek yapılmaktadır.